

Hälsa- och sjukvårdspolitiska avdelningen 2020-11-24
Marie Norlén
Tfn: 063 14 75 83
E-post: marie.norlen@regionjh.se

HSN/10/2020

Uppföljning av tillgänglighet december 2020

Uppfyllnadsgraden av vårdgarantin påverkas fortsatt av pandemin.

Region Jämtland Härjedalen ligger under nivån för riket totalt för vårdgarantin.

Patienter som väljer att avstå vård minskar, flertalet patienter önskar nu vård, det finns fortsatt patienter som vill avvakta.

Det är under oktober och början av november ett flertal patienter som önskar vård hos annan vårdgivare, antalet frågor om detta har sen minskat senare delen av november.

Det är fortsatt viktigt att uppmana medborgare att söka vård, särskilt vid symtom som kan vara tecken på allvarlig sjukdom.

Flera Regioner har pandemin som normalläge nu, styr verksamheten utifrån att de långsiktigt kommer att leva med covid-19 i samhället.

Omvärldsbevakning

Nätverket för vårdlotsar träffas (digitalt) kontinuerligt, här en kort sammanfattning från senaste mötet:

De flesta Regioner arbetar med både medicinskt prioriterade patienter och att minska antalet patienter som väntat lång tid. Flera Regioner ringer upp patienter som väntat över 90 dagar för att höra hur måendet är, bättre eller sämre eller ej aktuellt med vård och ger information om egenvård, vårdgaranti mm. Detta har inneburit att patienterna fått annan/ny prioritet.

Flera Regioner uppger att ca 30 % av patienterna ej varit aktuella på väntelistorna. Ex. i Kronoberg ringde de upp 700 patienter varav endast 425 patienter valde att stå kvar i kö och vänta. Ca 30 % av de 700 patienterna hade inte behov av vård.

Merparten av Regionerna har sett ett minskat flöde av remisser från primärvård till specialiserad vård och minskat behov av akut vård.

Flera regioner bland annat Gotland har sett ett ökat behov av förtur för bland annat ortopedpatienter som försämrats på grund av den långa väntan som det inneburit för de som har behov av operation.

Region Halland har hög och bra tillgänglighet fortsatt, de har sen tidigare haft 60 dagar som vårdgarantigräns, vilket innebär att de haft bättre förutsättningar att klara 90 dagarsgränsen. De har fortsatt avtal med externa vårdgivare och har som målsättning att fortsatt hålla 60 dagarsgränsen.

Flera Regioner ser ett minskat inflöde av patienter som söker vård, vilket gjort att de satsat på ökad kommunikation ut till medborgarna om hur viktigt det är att söka vård, särskilt vid misstanke om allvarlig sjukdom.

De Regioner som har möjlighet lägger elektiv vård till sjukhus där de inte har någon akutvård för att hålla igång produktionen kontinuerligt.

Region Gävleborg har haft svårt att komma upp i normal produktion under hösten, och under denna vecka har flera Regioner börjat dra ner något på produktionen framför allt inom centraloperation (v 48).

Ingen Region drar ner verksamhet som i våras utan har en bra, lägre nivå på omställningen. Patienterna med covid – 19 har en kortare medelvårdtid nu än i våras, färre som behöver IVA men fler inneliggande i slutenvården (v 47).

Nationell rapport

Sveriges Kommuner och Regioner har sammanställt en rapport:

Pandemin och hälso- och sjukvården. Läget och utvecklingen i hälso- och sjukvården med anledning av covid-19.

https://webbutik.skr.se/shop?funk=visa_artikel&artnr=7585-847-0

Rapporten syftar till att skapa en bredare nationell överblick av utvecklingen och läget i hälso- och sjukvården under pandemin. Det har varit/är en hög omställningsförmåga inom verksamheterna. En stor del av vården har kunnat upprätthållas trots pandemin. Vården har visat på snabb återhämtning. Ändrade sökmönster och minskad vårdkonsumtion beskrivs och nytt arbetssätt så som utökade digitala möten.

Primärvård

Fortsatt så mäter inte telefontillgängligheten all verksamhet. I vår Region finns ett flertal kanaler som medborgarna kan använda sig av.

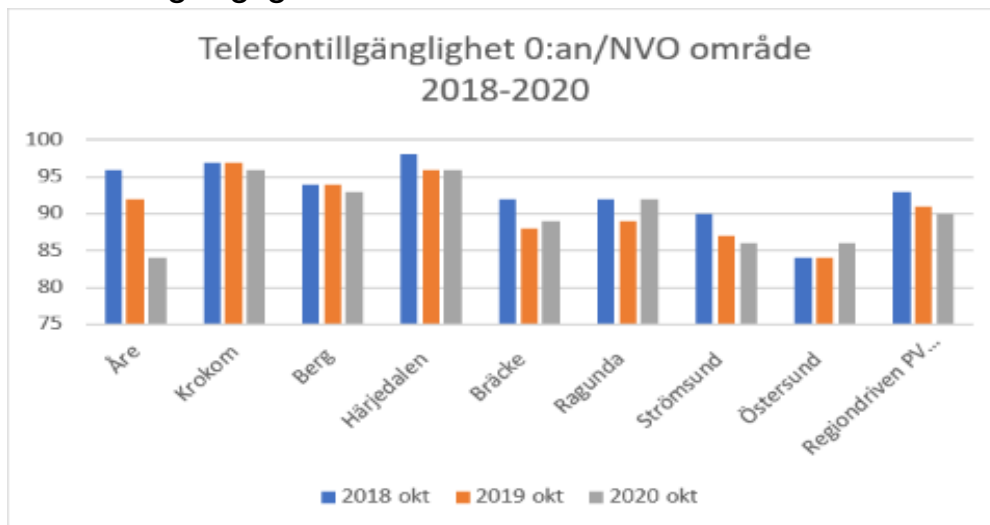
Den sida som använts mycket under våren och sommaren är 1177, de har mätt för **hela riket** och då september månad:

- 16 000 000 besökte sidan 1177.se.
- Inloggade till e-tjänsterna var 9 700 000.
- Samtal till 1177 var 354 000.
- Det var 4 300 000 som läste sin journal.

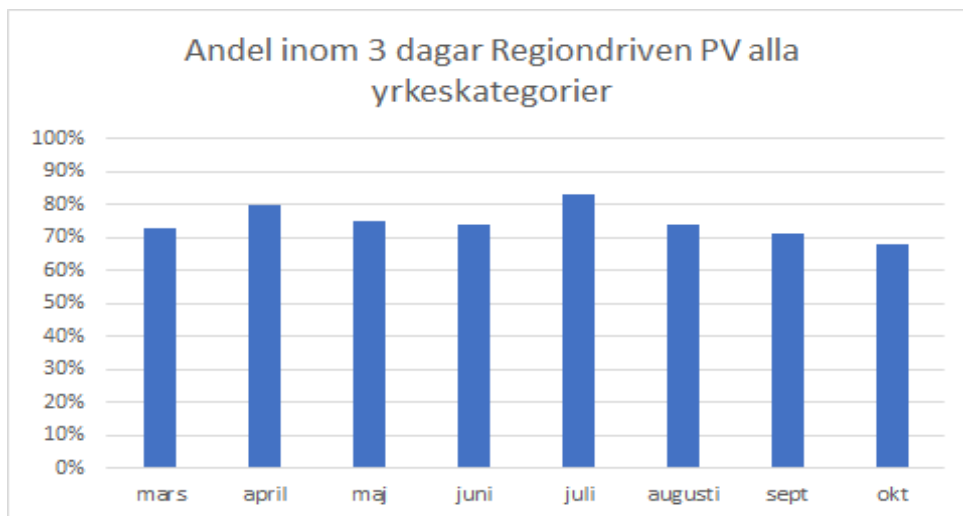
SKR har tillsammans med Inera gjort en förstudie där de tittar på vilken information som efterfrågas och hur den kan presenteras i syfte att ge allmänhet, patienter m fl. möjlighet att jämföra kvalitet, tillgänglighet och patientnöjdhet. Deras förslag är att skapa en *Hitta och jämför vård*.

De har också mätt att 98 % av medborgarna känner till 1177 vårdguiden, 82 % har stort förtroende för den och 94 % följer de råd de får via telefon. Även de samtalen hör till o:an i vårdgarantin, dessa är inte med i presentationen nedan.

Telefontillgänglighet

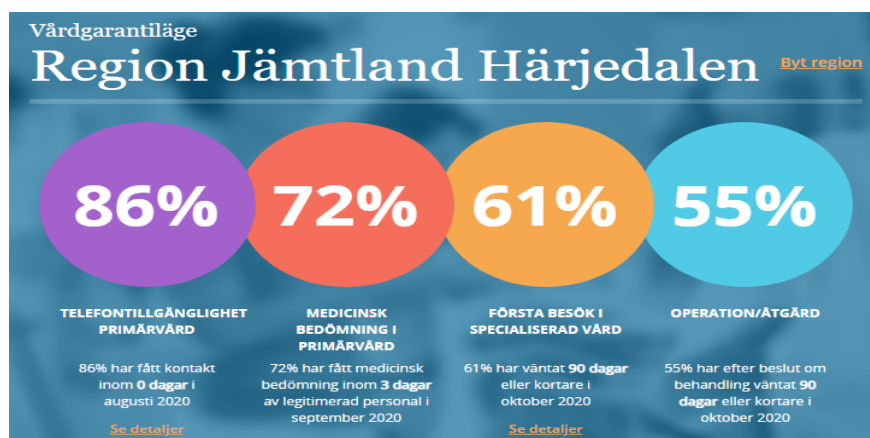
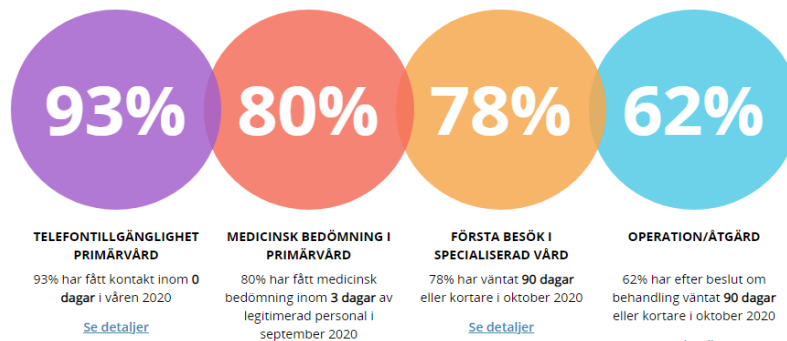
Medicinsk bedömning

Under 2020 finns på www.vantetider.se alla yrkeskategoriers tillgänglighet presenterade, där kan också data skäras på flera olika mätpunkter exempelvis diagnos, ålder, kön

Vårdgarantiläget i Sverige

Vårdgarantins målpåfyllelse enligt de senaste mätningarna.

Specialiserad vård

Jämfört med tidigare år var tillgängligheten till första besök i specialiserad vård för oktober 2020 högre.

Bild: Tabell - Uppfyllnad vårdgaranti och patientvald väntan specialiserad vård

Första besök	Totalt antal väntande patienter	Uppfyllnad vårdgaranti	Patientvald Väntan
Okt 2018	5 359	58 %	4 %
Okt 2019	5 457	56 %	4 %
Okt 2020	4 097	61 %	5 %
Operation/åtgärd			
Okt 2018	3 062	52 %	2 %
Okt 2019	3 097	53 %	3 %
Okt 2020	3 621	55 %	25 %

Tillgängligheten till operation/behandling oktober 2020 var också något högre än samma månad föregående år. Förklaringen i detta fall är dock att andelen patientvald väntan fortfarande var hög, men nu kraftigt nedåtgående, vilket visar att verksamheterna arbetar med de patienter som väntat på grund av pandemin.

Det som framför allt drar ned den totala tillgänglighetssiffran för vårdgarantin är fortsatt utprovning av hörapparat, de har stor andel väntande och få patientvald väntan. De andra specialiteterna, har färre antal väntande per specialitet, högre andel patientvald väntan vilket gjort det möjligt för dem att upprätthålla tillgängligheten på en hög nivå trots att en del av den planerade vården skjutsits framåt i tiden.

Specialiserad vård – första besök

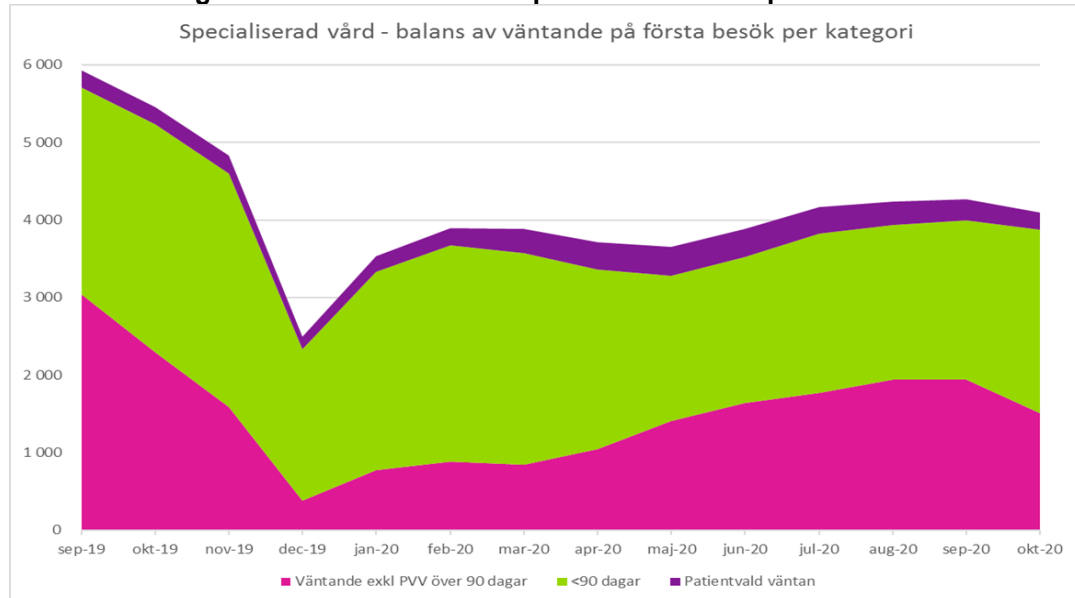
Jämfört med ett år tidigare, var det nu i oktober 1 358 färre patienter som väntade på ett första besök hos specialistvården. Antalet som hade väntat mer än 90 dagar minskade också, vilket innebar att tillgängligheten ökade jämfört med oktober 2019. Dessutom var andelen patientvald väntan lite högre än ett år tidigare, vilket förbättrade tillgängligheten mer än vad som annars skulle ha skett. På grund av sjunkande vårdproduktion till följd av Covid-19, låg tillgängligheten i oktober 2020 dock lägre än i februari, innan epidemin tog fart. Även i riket har tillgängligheten försämrats.

Bild: Oktober - resultat väntande till första besök Region Jämtland Härjedalen

Region Jämtland Härjedalen - Väntande till första besök i specialiserad vård	Okt 2019	Okt 2020	Förändring ett år
Väntande totalt (exklusive patientvald väntan)	5231	3873	-1358
Väntande över 90 dagar	2296	1513	-783
Vårdgaranti (andel som väntat kortare tid än 90 dagar)	56%	61%	5%
Patientvald väntan	4%	5%	1%

En bild över balansen av patienter som väntat på första besök i specialiserad vård varje månad visar att det totala antalet väntande minskade svagt i oktober.

Bild: Utveckling över tid - antal väntande på första besök i specialiserad vård

Den andel av patienterna som väntat mer än 90 dagar har minskat ännu mer.

Specialiserad vård – behandling/operation

Antalet väntande på behandling/operation minskade mellan oktober 2019 och oktober 2020 med 265 personer. Även antalet som väntat mer än 90 dagar minskade under samma period (-197 personer). Detta medförde en ökning av tillgängligheten med 2 procentenheter. Att antalet som väntat på behandling/operation överhuvudtaget minskade, berodde dock enbart på att andelen patientvald väntan var så mycket större i oktober 2020 än i oktober 2019 (+22 procentenheter). Om den inte hade ökat, skulle tillgängligheten istället ha minskat.

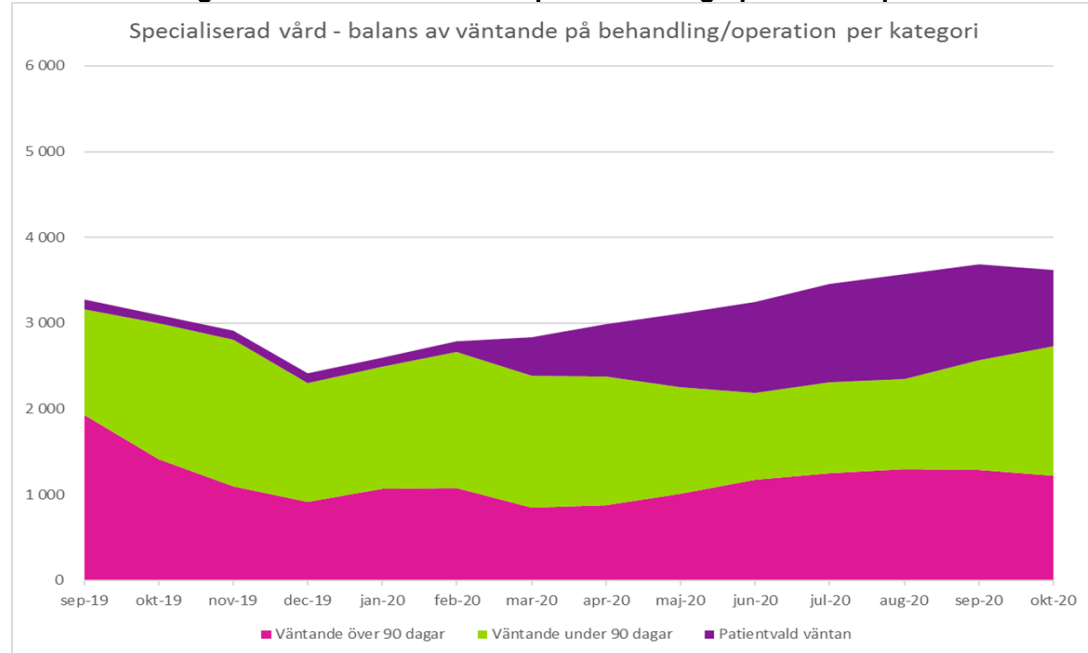
Bild: Oktober - resultat väntande till behandling/operation Region Jämtland Härjedalen

Region Jämtland Härjedalen - Väntande till behandling/operation i specialiserad vård	Okt 2019	Okt 2020	Förändring ett år
Väntande totalt (exklusive patientvald väntan)	2995	2730	-265
Väntande över 90 dagar	1415	1218	-197
Vårdgaranti (andel som väntat kortare tid än 90 dagar)	53%	55%	2%
Patientvald väntan	3%	25%	22%

Följande bild visar att utvecklingen som startade i april, med stigande antal väntande över 90 dagar och stigande antal med patientvald väntan, fortsatte fram till och med september för att därefter börja minska.

Som tidigare nämnts, ingår det sannolikt individer som registrerats flera gånger i patientvald väntan, vilket drar upp siffrorna. **Det visar att det är fortsatt viktigt att kontinuerligt kvalitetssäkra väntelistorna enligt de lokala tillämpningarna.**

Bild: Utveckling över tid - antal väntande på behandling/operation i specialiserad vård

Barn- och ungdomspsykiatri (BUP)

Tillgängligheten till genomförd första bedömning hos barn- och ungdomspsykiatri hade i september 2020 försämrats med 36 procentenheter jämfört med ett år tidigare. Av de som fick en första bedömning i september hade 27 procent väntat kortare tid än 30 dagar.

Motsvarande siffra för riket var 65 procent.

Av de fördjupade utredningar som genomfördes i barn- och ungdomspsykiatri i september hade ingen patient väntat mer än 30 dagar, vilket gav en tillgänglighet på 100 procent.

Motsvarande siffra för riket var 67 procent.

Genomförda behandlingar hade också en tillgänglighet på 100 procent medan tillgängligheten för riket var 77 procent.

Oktober månads statistik var inte tillgänglig när denna rapport skrevs.

Bild: Tillgänglighet till barn- och ungdomspsykiatri i september

Genomförd första bedömning			
	September 2019	September 2020	Förändring
Region Jämtland Härjedalen	63%	27%	-36%
Riket	71%	65%	-6%
Genomförd fördjupad utredning			
Region Jämtland Härjedalen	0%	100%	100%
Riket	69%	67%	-2%
Genomförd behandling			
Region Jämtland Härjedalen	0%	100%	100%
Riket	85%	77%	-8%

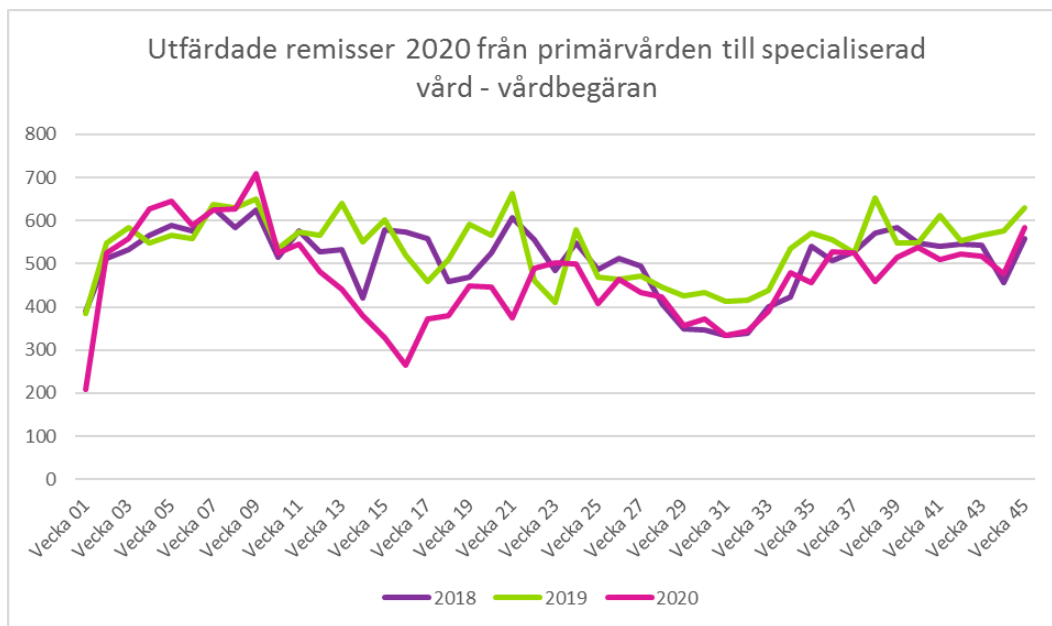
Det är viktigt att se över BUPs verksamhet för att möta barnens ökade behov. Detta arbete har startats upp under hösten.

Definitioner, koder och tolkning av regelverket för mätningar ska ses över för BUP. Den sista november 2020 finns ett förslag som nu ska upp inom styrgruppen och ledning och styrning inom Barn och unga nationellt. Arbetsgruppen har tagit fram ett förslag på nya definitioner och en bruttolista på KVÅ koder/diagnoser som bör vara med i mätningen från 2021. Region Jämtland Härjedalen har haft väntetidssamordnaren som representant i arbetsgruppen, SKR har varit sammanhållande.

Vårdproduktion

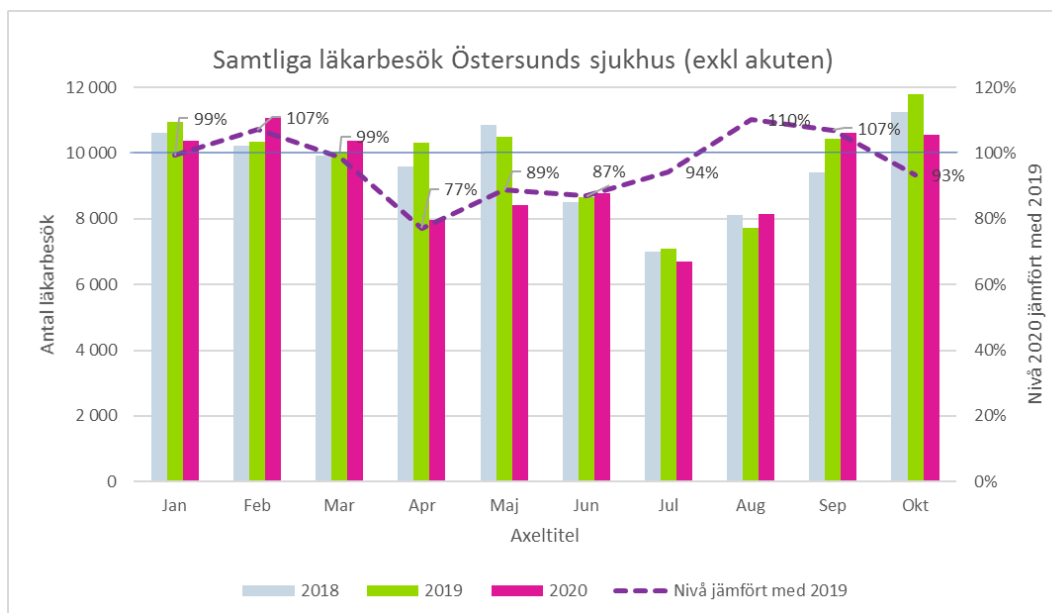
Utfärdade remisser

Antalet utfärdade remisser i primärvården till specialiserad vård med vårdbegäran minskade kraftigt när effekterna av Covid19-epidemin var som störst i april och maj. Antalet utfärdade remisser från primärvården låg fortfarande under hösten på en lägre nivå än under 2019, även om den i början av november började närma sig nivån för i fjol. Perioden januari t o m 8 november skrevs 2 953 färre remisser till specialistvården från primärvården (-12 procent).

Specialiserad vård

I augusti översteg antalet läkarbesök i specialiserad vård 2019 års nivå för första gången sedan starten av Covid19-epidemin. Nivån har räknats fram efter justering för att antalet vardagar per månad ibland är olika mellan åren. I oktober hade nivån åter sjunkit under 2019 års nivå.

Nybesök

Nästan alla specialiteter utom hud har haft ett mindre antal nybesök till läkare jan-okt 2020 än 2019. Hud som länge haft låg tillgänglighet, har ökat antalet nybesök med 58 procent.

Bild: Nybesök läkare i specialiserad vård – jämförelse per verksamhet jan-okt 2018 – 2020 (exkl akuten)

Nybesök läkare	2018	2019	2020	Förändring jämfört med 2019	I %
Barn- och ungdomsmedicin	1560	1600	1069	-531	-33%
Barn och unga vuxna	180	176	144	-32	-18%
Diagnostik och teknik	36	26	31	5	19%
Hjärta och neurologi	804	884	825	-59	-7%
Rehabilitering och reumatologi	441	558	339	-219	-39%
Hud	1379	1211	1914	703	58%
Infektion	396	494	223	-271	-55%
Medicin	1155	1243	951	-292	-23%
Kirurgi	3579	3532	3082	-450	-13%
Kvinna	3672	3822	2833	-989	-26%
Ortopedi	2570	2912	2457	-455	-16%
Psykiatri	834	806	544	-262	-33%
Ögon	3202	3411	3284	-127	-4%
Öron	3064	3129	2450	-679	-22%
Summa	22872	23804	20146	-3 658	-15%

Det gjordes 3658 färre nybesök till läkare i specialiserad vård (exkl. akuten) under perioden januari t o m oktober 2020 än samma period 2019, vilket motsvarade en minskning med 15 procent.

Bild: Nybesök sjukvårdande behandling specialiserad vård – jämförelse per verksamhet jan-okt 2018 – 2020 (exkl akuten)

Sjukvårdande behandling - nybesök	2018	2019	2020	Förändring jämfört med 2019	I %
Barn- och ungdomsmedicin	607	528	310	-218	-41%
Barn och unga vuxna	1 274	1 319	1 392	73	6%
Diagnostik och teknik	25 471	26 770	22 100	-4 670	-17%
Hjärta och neurologi	287	175	251	76	43%
Rehabilitering och reumatologi	361	379	292	-87	-23%
Hud	626	496	564	68	14%
Infektion	365	529	4 799	4 270	807%
Medicin	879	1 097	1 183	86	8%
Kirurgi	1 285	1 577	957	-620	-39%
Kvinna	2 903	2 977	1 893	-1 084	-36%
Ortopedi	1 465	1 638	1 295	-343	-21%
Psykiatri	260	211	109	-102	-48%
Syn- och hörselrehabilitering	1 430	1 373	1 554	181	13%
Ögon	1 274	1 258	1 158	-100	-8%
Öron	264	300	288	-12	-4%
Summa	38 751	40 627	38 145	-2 482	-6%

Nybesöken till sjukvårdande behandling minskade i mindre grad än nybesök till läkare.

Den stora minskningen i antal på Diagnostik teknik och service rör laboratoriemedicin. Provtagningen minskade där som en följd av färre ny- och återbesök på sjukhuset.

Hörapparatutprovningar ökade jämfört med 2019, trots Covid19. Med hänsyn till att äldre, som utgör en stor andel av de som står på väntelistan, har fler hörapparatutprovningar gjorts på yngre personer som väntat kortare tid än många äldre. Det innebär att vårdproduktionen avseende denna behandling ökat. Men det påverkar inte tillgänglighetssiffrorna positivt, då de som väntat mer än 90 dagar samtidigt blir fler.

Återbesök

Återbesöken följs upp under året. Perioden jan-okt gjordes nästan 12 000 färre återbesök till läkare och sjukvårdande behandlingar än samma tid 2019 (-7 procent). Kvalitetssäkring av återbesöksväntelistor pågår, även en genomgång av registrering av medicinskt måldatum för väntande och då alla yrkeskategorier.

I den nya modellen, där data levereras i skarpt läge från oktober, kan vi nu följa återbesöksstatistiken för alla yrkeskategorier via www.vantetider.se Publicering av detta sker den 27 november.

Till några områden gjordes fler återbesök än under samma period förra året.

Återbesök läkare och sjukvårdande behandling	2018	2019	2020	Förändring jämfört med 2019	I %
Barn- och ungdomsmedicin	7 499	7 994	8 579	585	7%
Barn och unga vuxna	19 647	21 234	20 920	-314	-1%
Hjärta och neurologi	7 043	8 076	7 690	-386	-5%
Rehabilitering och reumatologi	18 790	15 553	14 359	-1 194	-8%
Hud	6 309	4 980	5 474	494	10%
Infektion	2 185	2 471	2 806	335	14%
Medicin	17 898	18 291	16 478	-1 813	-10%
Kirurgi	14 957	15 450	13 647	-1 803	-12%
Kvinna	8 993	8 817	10 373	1 556	18%
Ortopedi	12 860	12 744	11 158	-1 586	-12%
Psykiatri	25 725	27 235	24 252	-2 983	-11%
Syn- och hörselrehabilitering	6 539	6 429	4 283	-2 146	-33%
Ögon	15 427	16 788	14 845	-1 943	-12%
Öron	5 696	5 675	4 958	-717	-13%
Summa	169 568	171 737	159 822	-11 915	-7%

Operation/behandling/åtgärd

Antalet väntande minskar från toppnotering v40 (veckan innan vi startade upp) på 1924 väntande till idag 1734, dvs minskning med nästan 10% på 8 veckor.

V40 hade 35,9% av patienterna på väntelistan väntat mindre än 90 dagar, idag är det 57,3%. Särskilda åtgärder som genomförs på övergripande plan är att helgoperationer på C-op har genomförts och ska genomföras motsvarande totalt 50 patienter. Det gäller framförallt kirurgi, kvinnokliniken och ett fåtal ortopedoperationer.

Diskussioner förs med andra aktörer avseende utomlänsvård, ingen större framgång har dock nåtts. Både ortoped- och kirurgkliniken planerar att skicka ut brev till utvalda

patientgrupper där vi tydliggör att vi inte kommer kunna erbjuda åtgärd inom rimlig tid och att de kan söka vård hos andra, där vi känner till någon så kommer förslag på andra vårdgivare att ingå.

Möten har haft och planeras framgent med Region Västernorrland angående operationer som skulle kunna utföras i Sollefteå, framförallt viss urologi, kirurgi och knäproteser (i stort sett samma diagnosgrupper som ovan).

Överenskommelse 2021

Förhandlingar pågår vad gäller tillgänglighetssatsningen 2021.

Överenskommelsen kommer att likna den som var för 2020 innan pandemin.

Block 1, prestation och **Block 2** kvalitetssäkring, utveckling och strategiskt arbete.

I block 2 kommer också handlingsplanen in som ska färdigställas till den sista mars 2021.

Block 1, prestation kommer inte att vara klar till i december på grund av covid-19, så block 1 kommer inte att träda i kraft vid årsskiftet utan någon månad efter och då bygga på den nya modellen, där alla yrkeskategorier är med inklusive återbesöken.

Att rapportera enligt den nya modellen för specialiserade vården till databasen gäller dock från 1 oktober 2020, det ingår i grundkravet för att ta del av medel 2021.

Fördelningen av medlen mellan Block 1 och block 2 är inte klart i skrivande stund (v 48).

Diskussioner om huruvida vi ska använda avvikelser så som patientvald väntan för covid relaterade avbokningar diskuterades men får ligga kvar till efter årsskiftet.

BUP-satsningen och fördelning av medlen inom denna överenskommelse är inte klart.

Standardiserade vårdförlopp (SVF) inom cancer behöver kvalitetssäkras och därför har ett nätverk av kontaktpersoner skapats som kommer att ta fram verktyg/modeller. Det kommer att hållas ihop av SKR. Nätverket startar arbetet i januari 2021 och för Region Jämtland Härjedalen ingår väntetidssamordnaren. Den data som skickas för SVF ska kvalitetssäkras innan den skickas till databasen S-igne, så ser det inte ut i dag utan det arbetet görs i efterhand o stor utsträckning. En arbetsgrupp som tittar på ett bättre arbetssätt har startats och även en Handbok i cosmic vad gäller SVF har tagits fram.

Regeringen har utsett en expertgrupp som under hösten startat sitt arbete med att stödja och granska Regionerna i arbetet med tillgänglighet. De har också gett Socialstyrelsen i uppdrag att granska Regionerna vad gäller ut data, analyser och strategier i arbetet med tillgänglighet. Socialstyrelsen har haft en djupintervju med regionens primärvårdsrepresentant och väntetidssamordnaren, delrapport om primärvårdens arbete kommer i december. Väntetidssamordnaren har också varit intervjuad ett flertal gånger utifrån vår utdata, kvalitetssäkringsarbete och även den höga andelen patientvaldväntan (PvV) som Regionen har, rapport kommer i början av december.